

5. júní 2015 kl. 13-15

AÐGERÐARÁÆTLUN UM EFLINGU LÆSIS

LÆSI

Hvítbók um umbætur í menntun

1. Hlutur móðurmálskennslu í viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár grunnskóla verði aukinn.
2. Sett verði viðmið um lágmarkshæfni í lestri á tilteknum stigum grunnskólans, þ.m.t. lestrarhraða, lesskilning, orðaforða og ritfærni í samræmi við aðalnámskrá.
3. Reglubundnar mælingar á lesskilningi verði samhæfðar með greinandi prófum, allt frá leikskólastigi til loka grunnskóla og niðurstöðurnar nýttar á markvissan hátt. Lögbundin samræmd könnunarpróf verði nýtt í sama skyni, svo og læsispróf í framhaldsskólum.
4. Nemendur af erlendum uppruna njóti sérstaks stuðnings með það fyrir augum að þeir náisömu færni í lesskilningi og aðrir nemendur.
5. Hver leikskóli og grunnskóli geti brugðist jafnóðum við vísbendingum um lestrarvanda einstakra nemenda. Kennarar fái þjálfun og stuðning til þess að bregðast við.
6. Allir leik- og grunnskólar setji sér læsisstefnu í samræmi við aðalnámskrár og skólastefnu sveitarfélaga.
7. Ýtt verði undir jákvæð viðhorf til lesturs í þjóðfélaginu og nemendur hvattir til að lesa sér til ánægju utan skóla.
8. Foreldrar verði virkjaðir til að vekja áhuga á lestri og styðja við lestrarnám barna sinna.

Þátttakendur í verkefnahóp um læsi

- Almar Halldórsson, Námsmatsstofnun*
- Ásdís Hallgrímsdóttir, Ölduselsskóli
- Freyja Birgisdóttir, Háskóli Íslands
- Guðfinna S. Bjarnadóttir, verkefnastjóri
- Guðlaug Sturlaugsdóttir, grunnskóli Seltjarnarness
- Guðni Olgeirsson, Mennta- og menningarmálaráðuneyti
- Gunnar Gíslason, Akureyrarbær
- Ingvi Hrannar Ómarsson, Sauðárkróki
- Svanhildur Kr. Sverrisdóttir, Mennta- og menningarmálaráðuneyti*
- Vilhjálmur Kristjánsson, LC Ráðgjöf

** Voru ekki formlega skipuð í hópinn en voru með á síðari stigum vinnunnar vegna sérfræðipækkingar sinnar*

LÆSI: Formlegir samráðshópar

Alls 25 samráðsfundir

- Kennarasamband Íslands
- Sveitarstjórar/fræðslustjórar
- HÍ og HA
- Nemendur
- Foreldrar/Heimili og skóli
- Lýðheilsuhópur
- Leikskólahópur
- Áhersla á tvítyngda nemendur
- Skólastjórnendur
- Reyndir kennarar
- o.fl.

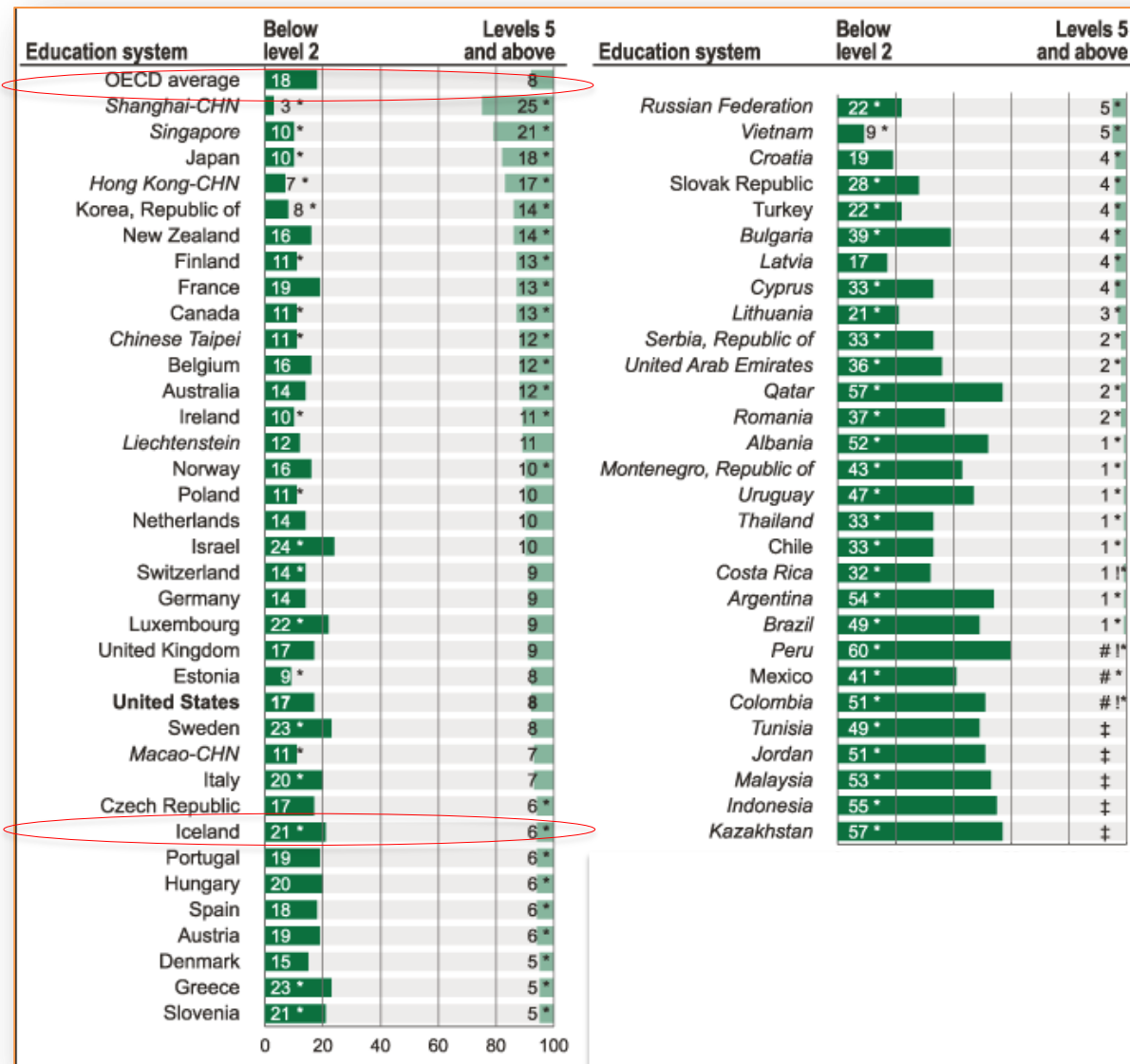
Ferlið

- Maryanne Wolf og Andy Hargreaves – ágúst 2014
- Verkefnahópur í september
- Samráðshópar sept-mars
- Samþættingarfundur verkefnahóps 5. des
- Stór rýnihópafundur 5. feb
 - Reykjavík og Akureyri
 - Ríflega 100 manns
- Þrír fundir með samráðshóp Hvítbókar
- 4 tillögur um aðgerðir

Meðaltal OECD:
82% nemenda ná
lágmarksviðmiði

Ísland:
79% nemenda ná
lágmarksviðmiði

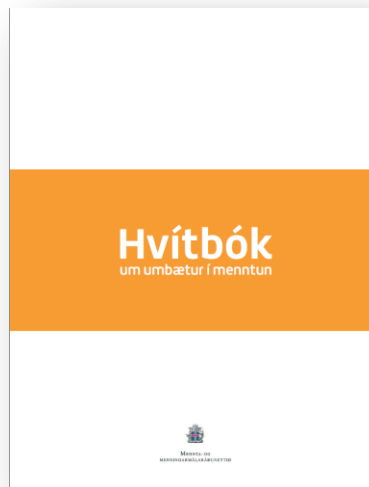
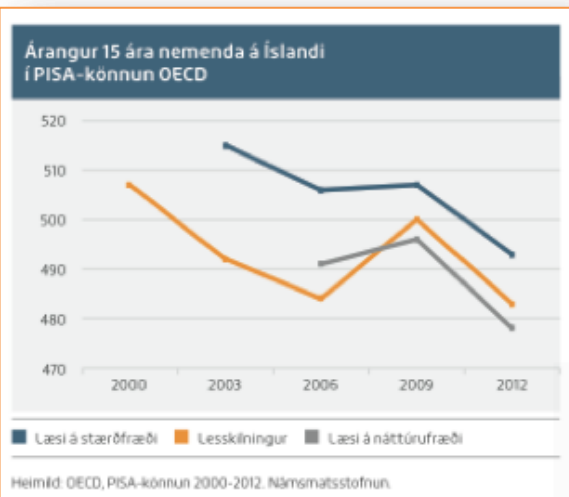
Verkefni um læsi

MENNTA- OG MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

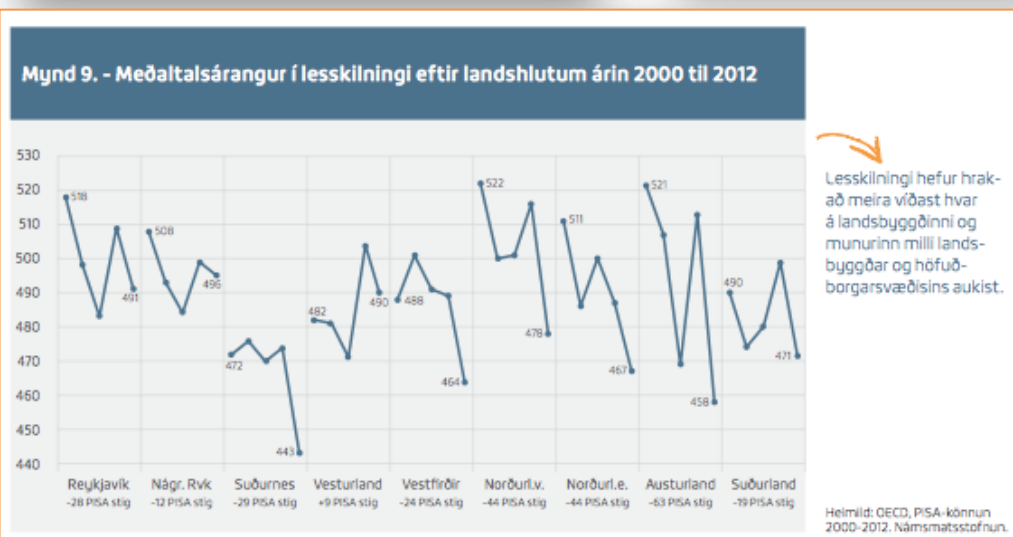

PISA 2012

Markmið: 90% grunnskólanemenda nái lágmarksviðmiðum í lestri í PISA

70%
dregja náðu lágmarksviðmiði í PISA 2012

88%
stúlkna náðu lágmarksviðmiði í PISA 2012

Heildarhlutfall nem. fyrir 5 ár sem eru undir viðmiði (22,4 stig)	UNDIR 22,4 STIGUM LESSKILNINGS Í SAMRPR				
	2010	2011	2012	2013	2014
15%	17%	12%	10%	20%	17%
25%	19%	30%	25%	25%	27%
8%	11%	10%	8%	11%	0%
20%	0%	44%	21%	0%	25%
36%	20%	43%	0%	38%	54%
24%	28%	10%	23%	19%	37%
13%	17%	20%	0%	0%	0%
28%	14%	36%	50%	0%	33%
28%	31%	32%	42%	12%	23%
25%	20%	0%	33%	17%	40%
20%	0%	0%	67%	0%	20%
25%	39%	25%	22%	13%	22%
36%	25%	31%	48%	42%	35%
25%	21%	33%	18%	26%	27%
21%	20%	19%	32%	7%	26%
20%	18%	22%	19%	20%	20%
36%	33%	29%	34%	32%	47%
38%	44%	18%	33%	43%	50%
17%	33%	0%	22%	0%	20%
23%	20%	25%	25%	26%	22%
23%	29%	14%	18%	13%	47%
15%	13%	11%	17%	20%	17%
15%	17%	22%	22%	18%	4%
18%	8%	20%	33%	29%	0%
20%	29%	21%	7%	15%	29%
26%	14%	20%	14%	30%	60%
25%	19%	29%	32%	21%	20%
19%	17%	20%	22%	15%	22%
42%	33%	50%	44%	44%	43%
22%	25%	17%	22%	18%	27%
26%	26%	30%	31%	24%	19%
21%	21%	19%	24%	21%	21%
23%	21%	32%	11%	22%	29%
33%	40%	39%	28%	28%	27%
22%	21%	22%	21%	23%	22%
40%	70%	48%	39%	31%	25%
18%	14%	22%	25%	8%	18%
31%	60%	13%	0%	71%	25%
44%	33%	50%	33%	33%	100%
4%	0%	17%	0%	0%	0%
19%	19%	18%	25%	21%	7%
38%	56%	20%	40%	40%	20%
24%	21%	11%	38%	30%	17%
33%	50%	50%	0%	0%	50%
27%	29%	50%	0%	50%	0%
32%	31%	36%	30%	25%	42%
35%	35%	37%	21%	36%	50%
33%	21%	39%	36%	38%	38%
24%	19%	24%	27%	21%	28%
33%	62%	14%	22%	43%	25%
38%	31%	37%	35%	47%	42%
21%	12%	6%	50%	5%	24%
29%	48%	33%	30%	15%	21%
23%	25%	20%	20%	0%	40%
7%	11%	13%	0%	10%	0%
10%	0%	17%	13%	0%	19%

MENNTA- OG MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

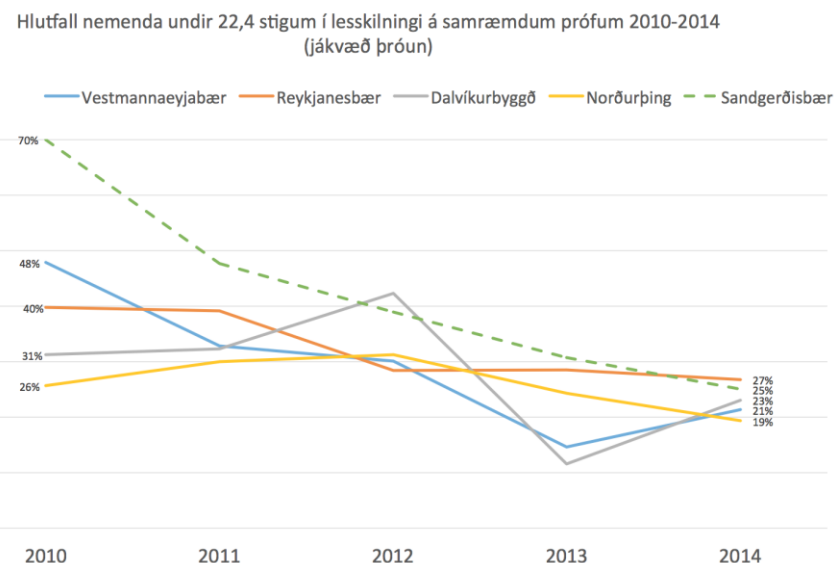
Samræmd próf í 10. bekk 2010-2014

Hlutfall nemenda sem eru undir 22,4 í lesskilningi

- samsvarandi þrepi II í PISA

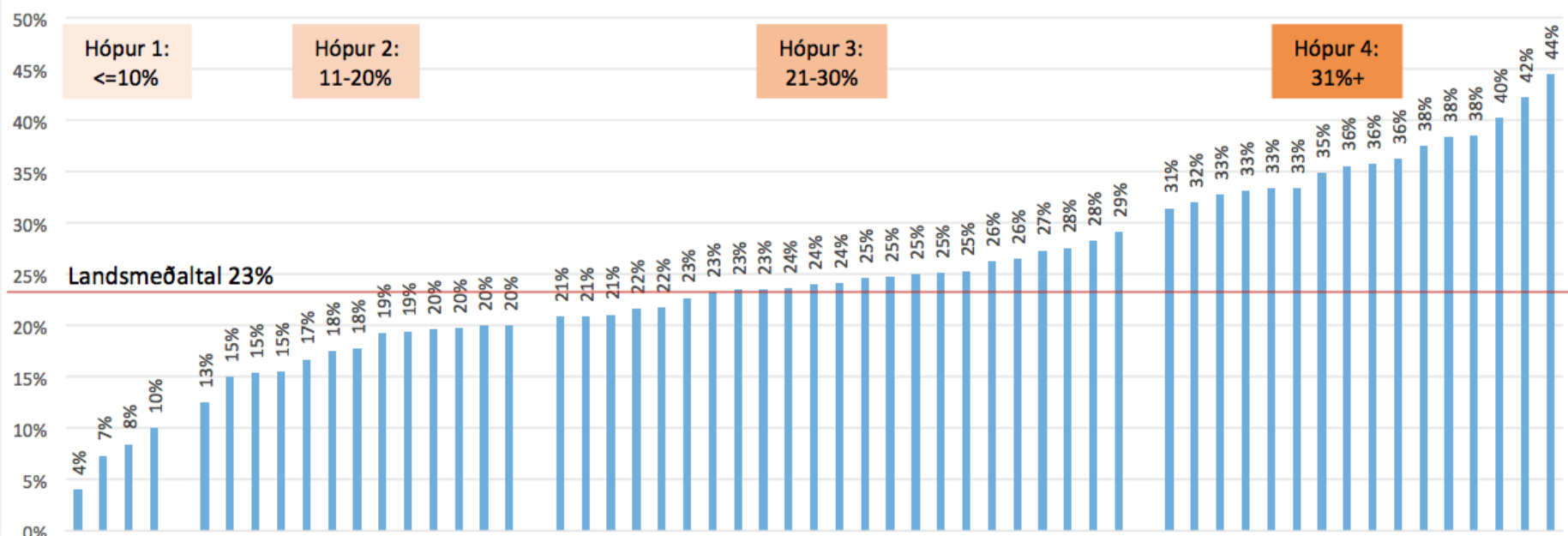
Nær fjórðungi nemenda undir þrepi II

Sandgerðisbær

Hlutfall nemenda undir 22,4 stigum í lesskilningi á samræmdum prófum í 5 ára í heild 2010-2014 eftir sveitarfélögum

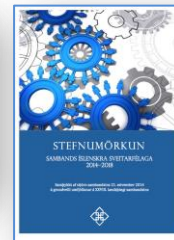
Verkefni um læsi: Aðferðafræði og lærdómur

MENNTA- OG MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

Verkefnahópur og aðferðafræði

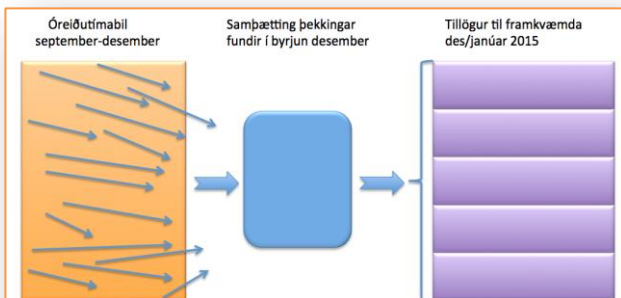
Maryanne Wolf

Tillaga um lesefni til grundvallar í verkefni um læsi
Byggt á rannsóknum sent frá Stephanie Gottwald og Maryanne Wolf
Recommendations for materials

Books
Proust and the Squid: The Story and Science of the Reading Brain by Maryanne Wolf
Reading in the Brain: The New Science of How we Read by Stanislas Dehaene
Teaching Reading: Effective Schools, Accomplished Teachers by Barbara M. Taylor (Editor), P. David Pearson (Editor)
The Voice of Evidence in Reading Research by Peggy McCardle (Editor)
The 90% Reading Goal by Lynn Fielding, Nancy Kerr, & Paul Rosier

Reports
A Governor's Guide to Literacy: Getting all Students Reading by Third Grade
EARLY WARNING: Why Reading by the End of Third Grade Matters
Put Reading First: Kindergarten through Grade 3
National Reading Panel: Teaching Children to Read: Reports of the Subgroups
The Role of Interventions in Learning to Read: Preventing Reading Failure in At-Risk Children

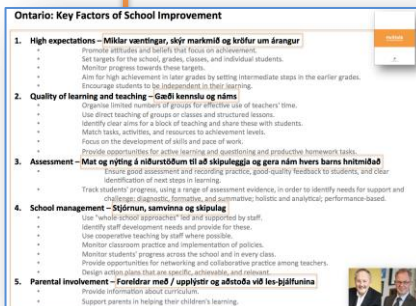

Samráðshópur
hvítbókar 10. des

Samráðshópar, m.a.:
Kennarasamband Íslands,
Sveitarstj./fræðslustj., HÍ og HA,
Nemendur, Foreldrar/Heimili og skóli,
Lýðheilsuhópur, Leikskólahópur, Áhersla
á tvítyngda nemendur, Skólastjórnendur,
Reyndir kennarar, o.fl.

Alls 25 samráðsfundir

Markmið: 90% grunnskólanemenda náli markmásviðmiðum í lestri (miðað við PISA 2018)

Reynsla frá Ontario

TEACHING CHILDREN TO READ
An Evidence-Based Assessment of the Scientific Research Literature on Reading and Its Implications for Reading Instruction

- Phonemic awareness: Ability to manipulate sounds in words
- Phonics: Knowledge of relationships between written letters and sounds
- Vocabulary: Understanding the meaning of words in reading and in written and spoken language
- Fluency: Ability to read rapidly
- Comprehension: Ability to gain meaning while reading

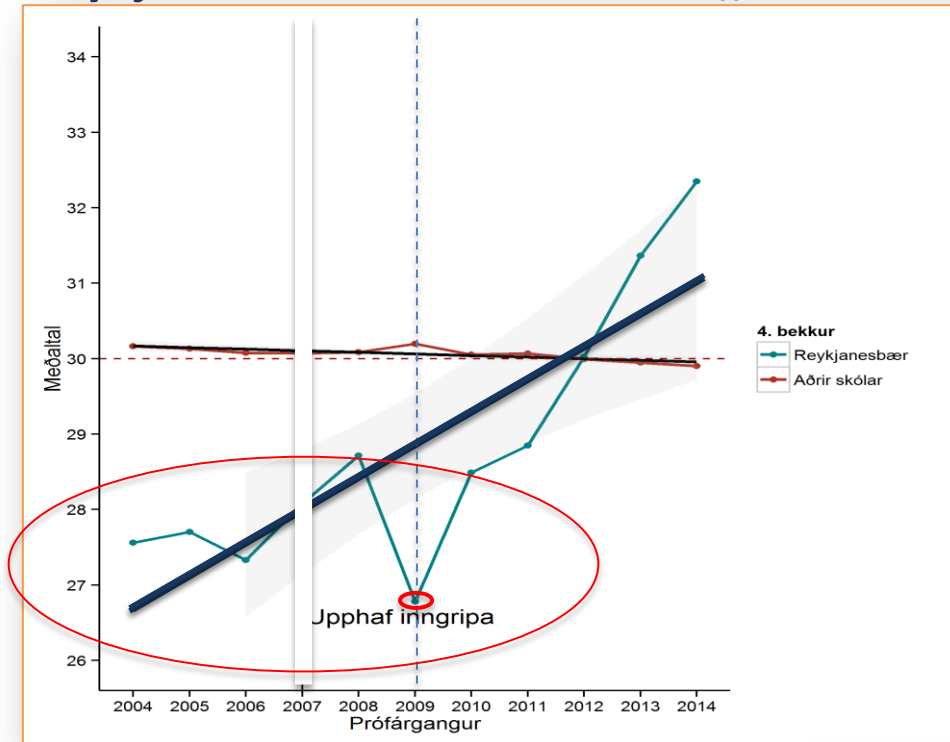
- Hljóðvitund
- Tengsl stafa og hljóða (phonics)
- Orðaförði
- Lesfimi / leshraði
- Lesskilningur

Innlendar og erlendar rannsóknir

A national corps of approximately 40 learning consultants will be established to offer municipalities and schools advice on quality development.
- Danmörk

Reykjanesbær borin saman við „alla“ aðra

Snemmtæk íhlutun:

- Málþroski og mál næmni barna á leikskólastigi og í fyrstu bekkjum grunnskóla skiptir mikilu máli fyrir árangur í lestrarnámi

Íslenska	
ár_4	Mean
2007	34,000
2008	36,905
2009	40,800
2010	40,500
2011	37,852
2012	38,889
2013	37,063
Total	37,902

Ísaksskóli

- Lærum af reynslu annarra þjóða OG árangri hér heima
- Reykjanesbær fékk foreldra, kennara, skólastjórnendur, fræðsluskrifstofu o.fl. til að vinna saman. Mældu árangur og fylgdu niðurstöðum markvisst eftir !
- Ísaksskóli kennir 5 ára börnum
- Ísaksskóli hefur mjög skýra læsisstefnu og sýnir ár eftir ár afburðaárangur í samræmdum prófum í 4. bekk

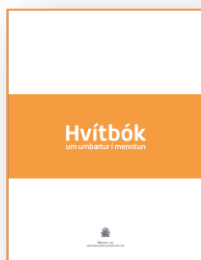
Ákvörðun

Stuðningur

Læsi

Samstarf

1. Taka ákvörðun um árangur, mæla og fylgja eftir
2. Læsisráðgjafar og kerfislæg nálgun um allt land
3. Leggja áherslu á læsi á öllum skólastigum
4. Auka samstarf við foreldra og auka áhuga á læsi

Markmið: 90% grunnskólanemenda nái lágmarksviðmiðum í lestri (miðað við PISA 2018)

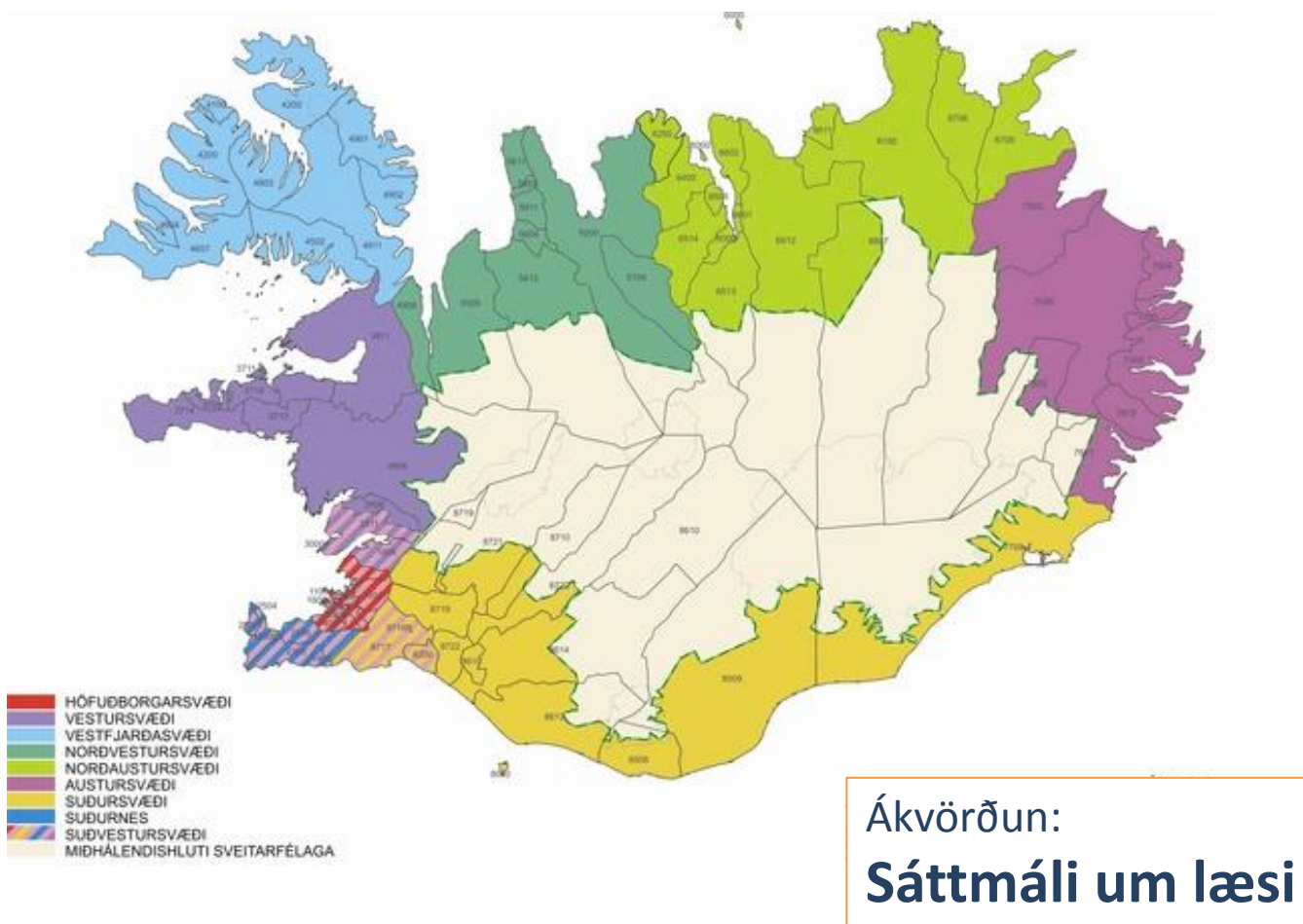

5. ára aðgerðarplan til að efla LÆSI

1. Þjóðarsáttmáli um læsi – ráðherra og sveitarstjórar undirrita sáttmála um allt land (haust 2015)
2. Læsis-ráðgjafateymi ráðið til Menntamálastofnunar, miðað við 5 ár
 - Þjálfun ráðgjafateymis og samstilling
3. Vinna með lærdómssamfélögum um allt land
 - Skólar á leik- og grunnskólastigi, nemendur, kennarar, foreldrar og stjórnendur
4. Vinna með foreldrum og samfélaginu
 - Sérstaklega unnið með tvítyngdum foreldrum og börnum þeirra
5. Bestu leiðir notaðar og heimasíður til að halda utan um verkefnið
 - Snemmtæk íhlutun (leikskóli – 3. bekkur) og áhersla á læsi eftir 4. bekk
6. **Fylgst vel með árangri, viðmið sett, skimanir og viðbragðsáætlanir**
 - Árlegar ráðstefnur um læsi og árangur í hverjum landshluta; árangri fagnað

HAUST 2015: ÁKVÖRÐUN TEKIN!

Hringferð um landið í sept 2015

Þjóðarsáttmáli um læsi

DRÖG 21. maí 2015

XX september 2015.

Sveitarfélagið XYZ og mennta og menningarmálaráðherra fyrir hönd ríkisstjórnar, gera með sér eftirfarandi samning.

Með undirritun okkar staðfestum við að við munum með öllum tiltækum ráðum stefna að því að að minnsta kosti 90% nemendur í xxx geti lesið sér til gagns árið 2018.

Í dag er staðan sú í xxx samkvæmt fimm ára meðaltali samræmdra prófa í lesskilningi í 10. Bekk í íslensku, að x prósent unglunga ná þessu markmiði.

- Menntamálastofnun mun samkvæmt samningi þessum leggja til ráðgjöf til að styðja við skólasamfélagið í xxx til að ná markmiðum sínum.
- Sprotasjóður, þróunarsjóður námsgagna og aðrir sjóðir sem íslenska ríkið stýrir munu verða með sérstaka læsisáherslu meðan þessi samningur er í gildi.
- Menntamálastofnun mun efna til árlegrar námsstefnu um læsi í kjördæminu þar sem læsi verður í brennidepli.
- Menntamálastofnun mun opna vefsíðu þar sem þekkingu um læsi og kennslu verður miðlað til skólasamfélagsins.
- Menntamálastofnun mun þróa lesskimanir fyrir alla aldurhópa og verður aðgangur að þeim gjaldfrjálss. Þangað til að þeirri þróunarvinnu er lokið mun Menntamálastofnun koma með tillögur um hvaða skimunarpróf er hægt að nota þangað til að þeirri vinnu er lokið.
- xxx mun setja sér lágmarksviðmið um lestrarhraða, lesskilning, orðaforða og ritfærni í samræmi við aðalnámskrá á öllum aldursbilum.
- Gerðar verða reglubundnar mælingar á leshraða og lesskilningi, hljóðkerfisvitund og málþroska í xxx og niðurstöðurnar nýttar á markvissan hátt. Lögbundin samræmd könnunarpróf verða nýtt með sama hætti. Menntamálastofnun mun aðstoða kennara í sveitarfélaginu við að greina niðurstöður og ákveða aðgerðir í kjölfar greiningar.
- Nemendur af erlendum uppruna njóti sérstaks stuðnings með það fyrir augum að þeir nái sömu markmiðum í leshraða, lesskilningi, orðaforða og ritfærni og aðrir nemendur.
- Lögð verður sérstök áhersla á að snemmtæka íhlutun og að skólarnir í xxx bregðist jafnóðum og hratt við vísbendingum um lestrarvanda um leið og þær koma fram.
- Sérstök áhersla verður lögð á samvinnu við foreldra til að ná markmiði samningsins.
- xxx setji sér markvissa læsistefnu í samræmi við ákvæði í aðalnámskrá þar um.

Með undirritun okkar staðfestum við sameiginlegan skilning okkar á því að gott læsi er okkur nauðsynlegt til að komast af í samfélagi þjóða og tryggja að hver og einn fái nýtt hæfileika sína til fulls samféluginu öllu til sameiginlegrar velferðar.

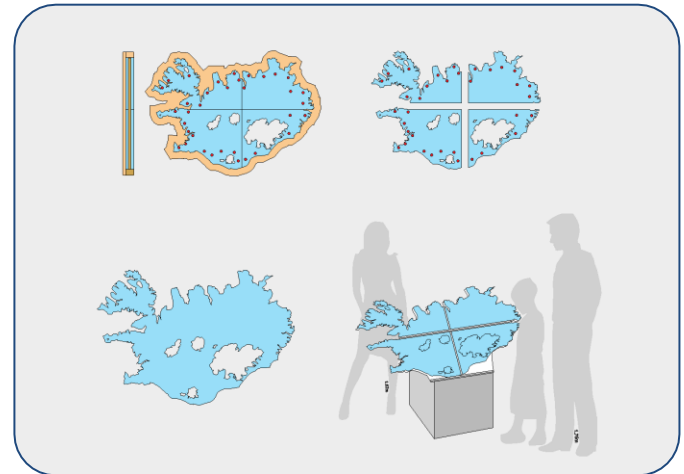
Virðingarfyllst

Illugi Gunnarsson

mennta og menningarmálaráðaherra

xxx nafn

yyy bæjar/sveitarstjóri í XYZ

Foreldrar

Samstarfsverkefni Heimili og skóla og ráðuneytis

- Segull (á ísskápinn) sem allir foreldrar fá
- Sendiherra/ráðgjafi sem hvetur alla foreldra til þátttöku

Tvítyngdir foreldrar og nemendur

Tvítyngdir foreldrar og nemendur: Stuðningur og samvinna við foreldra barna með annað móðurmál en íslensku

- Sendiherra/ráðgjafi sem hugar sérstaklega að málefnum tvítyngdra
- Nýta reynslu þeirra sem sýnt hafa árangur
- Lions og aðrir

Vinna innan sveitarfélaga

